

Härnösands kommuns revisorer

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige

2025-04-03

Revisionsrapport ”Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av kommunens bokslut och årsredovisning per 2024-12-31.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 8 augusti 2025. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Lillemor Andersson
Vice ordförande

Granskning av bokslut och årsredovisning

2024-12-31

Rapport

Härnösands kommun

KPMG AB

2025-04-03

Antal sidor 10

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
1.4	Övriga iakttagelser:	2
1.5	Rekommendationer	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2	Avgränsning	5
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Metod	5
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	7
3.1.1	Bedömning	7
3.2	God ekonomisk hushållning	8
3.2.1	Bedömning	9
3.3	Balanskravsresultat	9
3.3.1	Bedömning	9
3.4	Övriga iakttagelser	10
3.4.1	Bedömning	10

1 Sammanfattning

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Vi har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade utifrån lag och dess förarbeten och att kravet om god ekonomisk hushållning därmed inte beaktas. Vi bedömer utifrån årsredovisningen avseende den del som ska återställas att erforderliga uppgifter inte framgår om när och hur reglering av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

1.4 Övriga iakttagelser

Vi har noterat följande avsteg från lag och rekommendationer utan att det påverkar vårt uttalande.

- Kommunen har erhållit två generella statsbidrag som felaktigt har klassificerats som riktade statsbidrag. Vidare har bidragen inte periodiserats enligt gällande principer vilket innebär att kommunens resultat är 11,9 mnkr bättre än om bidraget redovisats korrekt, se vidare under avsnitt 3.1.1.
- Kommunen har totalt periodiserat erhållna stadsbidrag om 15,8 mnkr som en förutbetalad intäkt varav ca 10 mnkr avse ej nyttjade medel 2024 där risk för återbetalningsskyldighet föreligger.
- Ingående balansen avseende pensionsstiftelsen har varit felaktigt redovisad och detta har nu rättats mot eget kapital om 84,3 mnkr. Detta har endast påverkat kommunen balansomslutning och har ingen resultateffekt.
- I föregående års årsbokslut gjordes ingen värdejustering av tillgången i Mellannorrlands pensionsstiftelse vilket därmed påverkat årets resultat negativt om 8 mnkr.
- Kommunen har i investeringsredovisningen i årsredovisningen inte redovisat större investeringar separat samt inte förklarat större avvikelser i text.
- Under året har det saknats en rutin för att säkerställa avstämning av finansiell leasing. Vid delåret uppmärksammades differenser som efter utredning avsåg förändringar i avtalen som borde ha justerats i bokföringen, justeringarna har gjorts efter delåret inför årsbokslut. Vi har även identifierat brister i rutiner avseende avstämning av materiella anläggningstillgångar. I årsbokslutet noterades differenser mellan kommunens anläggningsregister och huvudbok, differenserna har rättats i årsbokslutet. Enligt uppgift finns från år 2025 rutiner för avstämning.
- Vi har noterat att avstämningarna följs upp av chef för ekonomienheten dock sker ingen attest av utförd kontroll.
- Chef för ekonomienheten samt ekonomichef på kommunen kan göra betalningar från kommunens bankkonton utan godkännande av annan samt administrera behörigheter utan godkännande av någon annan.
- Det saknas en rutin för att kontrollera nyupplägg och ändringar i leverantörsregistret.
- Vårt stickprov visar att det saknas anställningsavtal för flera personer som erhåller lön från kommunen. Enligt uppgift beror det på att avtalen tidigare har arkiverats hos respektive chef och inte har kunnat återfinnas när avtalen har digitaliserats

1.5 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- utveckla förutsättningarna för att kunna bedöma verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.
- verkar för att återställa balanskravsunderskottet inom tre år. Det bör också framgå hur balanskravsunderskottet ska återställas.
- säkerställa korrekt periodisering och klassificering av riktade och generella bidrag.
- värdeförändringar i MNP hanteras på rätt sätt.
- avstämningsrutiner upprättas samt att attest av avstämningsarna av samtliga balanskonton sker.
- se över rutinerna för att attestera nyupplägg och ändringar i leverantörsregistret.
- säkerställa att betalningar från kommunens bankkonton alltid görs två i förening samt att ändringar i behörigheter godkänns två i förening.
- säkerställa att anställningsavtal finns upprättade för samtliga av kommunens anställda.

2 Bakgrund

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt återopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift-och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2024-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 samt SKYREV R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Kartläggning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i

planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med kartläggningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från de tjänstepersoner som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i kommunens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser kommunens årsredovisning som avgetts av kommunstyrelsen den 2025-04-02.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomienheten.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

3.1.1 Bedömning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Vidare har det i samband med granskningen även noterats följande, ej väsentliga, avvikelser:

- Kommunen har erhållit två generella statsbidrag, dels avseende prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar dels avseende prestationsbaserade medel i syfte att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden. Bidragsbesluten har erhållits under sommaren 2024 och ska enligt beslut disponeras från dagen för bidragsbeslutet samt under år 2025. I och med att bidragen är generella ska intäkten fördelas jämnt över tiden, d v s intäkten för år 2024 blir 6/18 delar 5,7 mnkr. Kommunen har redovisat hela intäkten för dessa bidrag för år 2024 17,6 mnkr. Vilket innebär att kommunens resultat är 11,9 mnkr bättre än om bidraget redovisats korrekt. Vidare har kommunen heller inte bokfört dessa som generella statsbidrag utan bidragen är bokförda som riktade statsbidrag under verksamhetens intäkter.
- Kommunen har totalt periodiserat erhållna stadsbidrag om 15,8 mnkr som en förutbetalad intäkt varav ca 10 mnkr avse ej nyttjade medel 2024 där risk för återbetalningsskyldighet föreligger.
- Ingående balansen avseende pensionsstiftelsen har varit felaktigt redovisad och detta har nu rättats mot eget kapital om 84,3 mnkr. Detta har endast påverkat kommunen balansomslutning och har ingen resultateffekt.
- I föregående års årsbokslut gjordes ingen värdejustering av tillgången i Mellannorrlands pensionsstiftelse vilket därmed påverkat årets resultat negativt om 8 mnkr.

- Kommunen har i investeringsredovisningen i årsredovisningen inte redovisat större investeringar separat samt inte förklarat större avvikelser i text.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Kommunfullmäktige har i årsplanen för år 2024¹ fastställt fyra finansiella mål.

Kommunfullmäktige i Härnösands kommun har antagit ett målprogram för perioden 2024 – 2027². Programmet utgår från Agenda 2030. Sex lokala inriktningar har fastställts utifrån den övergripande visionen. Arbetet för att uppnå de satta målen ska bedrivas med god ekonomisk hushållning av resurser och inom beslutad budgetram.

Kommunfullmäktige har i årsplanen för respektive inriktning angett ett antal mål och indikatorer. Det framgår tydligt i årsplanen vilken styrelse eller nämnd som ansvarar för ett specifikt mål. Grund för bedömning är om förflyttning skett i avsedd riktning utgör uppföljning av nämndernas verksamhetsplaner och indikatorer.

Finansiella mål

Kommunen har fyra finansiella mål för bedömning av god ekonomisk hushållning. De finansiella målen presenteras i årsredovisningen i en tabell där resultatet för 2024 och 2023 framgår samt utfallet jämfört med målen.

Kommunstyrelsen bedömer att inget av de finansiella målen uppnås.

Verksamhetsmål

Av årsredovisningen framgår bedömning av respektive mål i form av symboler som illustrerar måluppfyllnadsgraden. Det är totalt 33 mål varav 21 har en grön symbol vilket motsvarar bedömningen. "Förflyttning av målet bedöms ha skett i eftersträvad riktning och i en tillfredsställande omfattning". Övriga 12 mål bedöms "Förflyttning mot målet bedöms ha skett i eftersträvad riktning men inte i en tillfredsställande omfattning" och har en gul symbol.

Utfallet av indikatorerna redovisas enbart i styrelsens och nämndernas verksamhetsberättelser.

Vi har stickprovsvis följt upp några av målen som har en grön symbol mot redovisade indikatorer. Vi konstaterar att för några av dessa saknas tydlig koppling mot indikatorernas utfall. Det gäller bl a målen "Vi skapar förutsättningar för ett jämställt,

¹ 2023-11-20 § 153

² 2023-03-27 § 25

starkt och inkluderande föreningsliv i alla kommundelar” och ”Insatser ska utföras så att invånare kan känna sig trygga och inkluderande i samhället”.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att god ekonomisk hushållning inte uppnås. Det då de finansiella målen bedöms väga tungt och att de inte visar en icke önskvärd utveckling.

3.2.1 Bedömning

Vi anser att det, utifrån vad som framgår ovan, att det är svårt att göra en objektiv bedömning av utfallet för verksamhetsmålen.

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återskottade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att utveckla förutsättningarna för att kunna bedöma verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3 Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Kommunstyrelsen redovisar ett balanskravsresultat efter justeringar med – 84,4 mnkr.

Kommunstyrelsen förslår att 38,4 mnkr undantas från att återställas med hänvisning synnerliga skäl med motivering av tillfälligt ökade pensionskostnader på grund av förändrad pensionsmodell och ökade finansiella kostnader för pensioner till följd av ränteläget.

Återstående balanskravsunderskott, 46 mnkr, ska återställas inom tre år enligt den tidplan som framgår av årsredovisningen. Hur återställandet ska ske framgår inte av årsredovisningen.

3.3.1 Bedömning

Med synnerliga skäl avses enligt förarbetena fall där ett frångående från kravet att återställa det egna kapitalet är mycket väl motiverat. Det grundläggande kravet är att de åtgärder som kommunen rent allmänt vidtar måste vara förenliga med god ekonomisk hushållning. Vi kan inte se att de skäl som anges återfinns bland de exempel som framgår av förarbeten.

Vi anser vidare att det ska framgå, i varje fall översiktligt, hur balanskravsunderskottet ska återställas.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade utifrån lag och dess förarbeten och att kravet om god ekonomisk hushållning därmed inte beaktas. Vi bedömer utifrån årsredovisningen avseende den del som ska återställas att erforderliga uppgifter inte framgår om när och hur reglering av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen verkar för att återställa balanskravsunderskottet inom tre år. Det bör också framgå hur balanskravsunderskottet ska återställas.

3.4 Övriga iakttagelser

Vi har i vår granskning även noterat följande avvikelser:

- Under året har det saknats en rutin för att säkerställa avstämning av finansiell leasing. Vid delåret uppmärksammades differenser som efter utredning avsåg förändringar i avtalen som borde ha justerats i bokföringen, justeringarna har gjort efter delåret inför årsbokslut. Vi har även identifierat brister i rutiner avseende avstämning av materiella anläggningstillgångar. I årsbokslutet noterades differenser mellan kommunens anläggningsregister och huvudbok, differenserna har rättats i årsbokslutet. Enligt uppgift finns från år 2025 rutiner för avstämning.
- Vi har noterat att avstämningarna följs upp av chef för ekonomienheten dock sker ingen attest av utförd kontroll.
- Chef på ekonomienheten samt ekonomichef på kommunen kan göra betalningar från kommunens bankkonton utan godkännande av annan samt administrera behörigheter utan godkännande av någon annan.
- Det saknas en rutin för att kontrollera nyupplägg och ändringar i leverantörsregistret.
- Vårt stickprov visar att det saknas anställningsavtal för flera personer som erhåller lön från kommunen. Enligt uppgift beror det på att avtalen tidigare har arkiverats hos respektive chef och inte har kunnat återfinnas när avtalen har digitaliserats.

3.4.1 Bedömning

Vi rekommenderar att avstämningsrutiner upprättas samt att attest av avstämningarna av samtliga balanskonton sker.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över rutinerna för att attestera nyupplägg och ändringar i leverantörsregistret.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att betalningar från kommunens bankkonton alltid görs två i förening samt att ändringar i behörigheter godkänns två i förening.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att anställningsavtal finns upprättade för samtliga av kommunens anställda.

Datum som ovan
KPMG AB

Lars Skoglund
Auktoriserad revisor

Marlene Olsson
Auktoriserad revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor